

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2450
Izahaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.606

„JUTRA“

„Raumpolitik“ ali „Kolonialpolitik“?

Nemška nacionalna in imperialna ekspanzija

V zasnutkih svojega programa je bil voditelj nemških narodnih socialistov Adolf Hitler nasprotnik tiste predvojne politike cesarske Nemčije, ki videla vso bodočnost nemške nacionalne in imperialne ekspanzije v kolonijah in se sama prav za prav ali vsaj direktno ni udeleževala akcije »Drang nach Osten!« in »Drang nach Süden!« katero je iznašel drugi nemški center, habsburški Dunaj. To svoje stališče je izpovedal Hitler tudi v knjigi »Mein Kampf«, kjer je postavil nasproti prejšnji »Kolonialpolitik« takozvano »Bodenpolitik«, odnosno »Raumpolitik«. To se pravi, nemški narod naj bi iskal prostora za svoje širjenje v Evropi, zlasti v Podonavju in na severovzhodu, namesto v prekomorskih pokrajinah. Še bolj razločno kakor Hitler sam, je pa obrazložil te težnje nemškega narodnega socializma zunanje-politični mentor »tretje države«, publicist Alfred Rosenberg. V pariški reviji »Illustration Française« smo videli pred tedni celo zemljevide, ki so nam kazali, kako naj bi se realizirala nova narodnosocialistična »Raumpolitik«.

Kakor je pa vsaka teorija precej drugačna kakor je praksa, ki ji sledi, tako vidimo, da se tudi ideje te »Raumpolitik« odkar je Adolf Hitler odgovoril voditelj Nemčije, precej spreminjajo in izgubljajo svojo ostrino. Oficielna zunanja politika »tretje države« je kaj kmalu spoznala, da so besede eno, stvarnost je pa drugo; zato je storila že komaj po enem letu svojega uveljavljanja nekaj, kar je diametralno nasprotno od prejšnjih besed. Pri zamisli ureditve ciljev »Raumpolitik«, je bila prva na vrsti severnovzhodna sosedna Nemčije, t. j. republika Poljska. Preko nje bi morali Nemci najti prostora za širjenje na slovanski vzhod, namesto tega je pa Hitlerjev Berlin sklenil prav s to Poljsko prvi nenapadalni pakt, veljaven za dobo 10 let, t. j. do 1. 1944. Nikakor nismo v vrsti tistih navnežev, ki verjamejo, da je s tem paktom za vse večne čase odstranjen spor med Nemčijo in Poljsko, nasprotno, trdno smo prepričani, da je Berlin segel po tem paktu v silo in s precej neiskrenimi nameni, toda prav tako tudi ne moremo zanikati dejstva, da je že sama sklenitev tega pakta, pa četudi iz posebnih smotrov, prvi vidni dokaz, da je dana stvarnost prekučnila teoretične načrte. Z drugimi besedami, bolj jasni, bi se dalo to povedati tudi tako: Nemčija je spoznala, da na njenih severnovzhodnih mejah ni vakum, marveč republika Poljska s 33 milijoni prebivalcev,

ki bodo do poteka pakta 1. 1944, narasli že na skoraj 40 milijonov!

Mimo tega tako vidnega dokaza, da je teorija takozvane »Raumpolitik« le teorija, imamo pa še nešteto drugih dokazov, ki niso tako otipljivi, pa vendar še prav zelo važni. Tako išče Nemčija čisto neprikrito zblizanje z državami tiste male antante, ki bi po načrtu »Raumpolitik« morale, enako kakor Poljska, postati teren za nemški nacionalni in imperialni ekspanzivizem. Tudi to je dokaz, da je v Podonavju že nekaj, s čemer mora Berlin računati. In naposled vedno večje obnavljanje stremljenj in akcij za zopetno pridobitev prekomorskih kolonij! »Petit Parisien« nas je pred meseci natanko seznanil z delovanjem obnovljenih kolonialnih družb v Nemčiji in nam povedal, da bo Nemčija takoj po izvojevanju boja za oborožitev pričela nov boj — za vrnitev kolonij. Tako se, sicer zelo počasi, a vendar trajno odkriva nam in ostalemu svetu, da je imperializem takozvane »Raumpolitik« — neizvedljiv. Nikoli ne bo mogla Nemčija pregaziti severnih in južnih Slovanov, pa tudi ne Madžarov in Romunov, da bi iz njih pokrajin napravila nemško zemljo! To bi se lahko zgodilo samo v vojni, v kateri bi Nemčija prema gala vso Evropo, pa še tedaj bi imela te pokrajine v rokah lahko samo de iure, nikoli pa ne tudi de facto. Primer Poljske, ki je bila tolikokrat razdeljena, pa je zopet vstala, uči več kakor vsak teoretičen nauk!

Po vsem tem moremo napraviti le en sam zaključek: Hitlerjeva in Rosenbergova »Raumpolitik« je neizvedljiva. Zato se bo morala »tretja država« prej ali slej ne samo dejansko, marveč tudi načelno vrniti k »Kolonialpolitik«. Nemška nacionalna in imperialna ekspanzija je mogoča samo v prekomorskih pokrajinah, tam, kjer žive sedaj še maloštevilna in necivilizirana ljudstva na primitivni stopnji kulture. Tam bo lahko naselila milijone svojih ljudi in spremenila divje pokrajine v kulturne dežele, v katerih bo nemški narod živel dalje in se širil, kakor se n. pr. angleški v Združenih državah Severne Amerike, v Avstraliji, Južni Afriki, Kanadi in na Novi Zelandiji. Takih pokrajin je na svetu še veliko in vprašanje njih pravične razdelitve med narode Evrope bo dozorelo prej ali slej. Pogoji za to pa je, da »tretja država« opusti svojo »Raumpolitik«, se sporazume s Slovani, sklene z njimi iskreno zavezanost in se nato loti skupaj z njimi boja za pravičnejšo razdelitev izvenevropskega sveta, da ne bodo imeli nekateri izvoljenci več kakor potrebujejo, drugi pa nič!

Zarota za odcepitev bolgarske Makedonije

NOVA AKCIJA MAKEDONSTVUJOČIH IN ITALIJE ZA PREPREČENJE SPORAZUMA NA BALKANU.

SOFIJA, 18. aprila. Bolgarske oblasti so odkrile novo akcijo makedonstvujočih, ki ni naperjena samo proti Jugoslaviji, marveč tudi proti Bolgariji, v njenem ozadju pa stoji Italija. Nedavno je odpotovala v Italijo skupina voditeljev VMRO, kjer so bili izdelani načrti za osnovanje posebne »makedonske vojske« s posebnimi uniformami, katerih so izdelali doslej baje že 8000. Oblasti so 2 tovorna avtomobila teh uniform zaplenile, ostalih zalog pa niso mogle izslediti. Središče te akcije je baje Petrič v bolgarski Makedoniji. Glavni namen VMRO je sedaj izvesti v bolgarski Makedoniji upor in pro-

glasiti to ozemlje za samostojno državo, katero bi Italija takoj priznala in podprla. Ta makedonska država bi nato služila makedonstvujočim in Italijanom za večje oborožene akcije proti Jugoslaviji. Makedonstvujoči dobivajo podpore iz Italije, mimo tega pa nasilno obdavčujejo gospodarstvenike in druge, zlasti Žide in Armence s 100 do 3000 levov »davka« na glavo. Mimo tega so se voditelji te akcije sestali v Carigradu in Solunu z nekimi elementi, ki se boje sporazuma med Bolgarijo in Jugoslavijo, v katerem vidijo slovansko nevarnost za neslovanski Balkan.

Smrtni udarec razoroževanju

Francija je odgovorila na angleško dopolnilno noto negativno - Francosko oboroževanje bo šlo svoja pota

PARIZ, 18. aprila. Zunanji minister Barthou je izročil sinoči vršilec dolžnosti angleškega veleposlanika v Parizu odgovor na angleško noto, v kateri je Anglija zahtevala od Francije novih pošastih v zadevi varnostnih garancij pri razoroževanju. Francija pravi v odgovoru, da ne bi mogla pristati na nobeno novo oborožitev Nemčije tudi če bi sicer sprejela vse ostale angleške predloge. Nemčija je v svojem odgovoru Angliji pokazala, da se hoče nadalje oboroževati, neoziraje se na mednarodne obveznosti. Francija ne more z ozirom na to manifestirati svoje mirovne volje in tudi nima nobenega smisla prerokati se nadalje zaradi garancij, posebno še zaradi tega ne, ker so se razbila vsa prizadevanja za odvritev Nemčije od oboroževanja. Francija ostane slej ko prej pri ženevski rešitvi razoroževalnega

problema in bo ohranila svojo tradicionalno politiko zvestobe. Barthou je izrazil obžalovanje, da Francija ni mogla ugoditi angleški noti, četudi priznava in cení angleško iniciativo.

LONDON, 18. aprila. Francoski odgovor je bil ponoči brzola no sporočen angleškemu zunanjemu uradu. Vsi današnji listi pišejo, da je Francija odgovorila negativno.

PARIZ, 18. aprila. Francoski listi označujejo odgovor pariške vlade na angleško noto kot popolni prelohtaj v prizadevanjih za razorožitev. Neuspeh dosedanjih pogajanj je po mnenju ogromne večine postal popolnoma jasen. Francoskemu generalnemu štabu blizki »Echo de Paris« izraža največje zadovoljstvo nad sklepom ministrskega sveta in izjavlja, da bo šlo sedaj francosko oboroževanje svoja nova pota.

Kritičen položaj angleške vlade

CHURCHILLOVE OBDOLŽITVE OMAJALE VLADNO SKUPINO IN VLADO SAMO. MOŽNOST VLADNE KRIZE.

LONDON, 18. aprila. Po objavi državnega proračuna, je izbruhnila v vladni skupini huda kriza. Povzročitelj je Winston Churchill, znani nasprotnik vladne politike v Indiji. Churchill je v doljni zbornici naglasil, da sestavlja posebni odbor novo indijsko ustavo pod pritiskom zainteresiranih krogov in v korist vladne politike. V zvezi s to trditvijo je omenil tudi ime državnega tajnika za Indijo sira Samuela Hoara, nekoga člana vlade in lorda Derbyja. Dejal je tudi, da sta omenjena državnik vplivala na trgovsko zbornico v Manchesteru, da je spremenila svoje strokovno mišljenje v dobrobit vlade. Ta izjava je vzbudila veliko senzacijo, čeprav je državni tajnik za Indijo takoj odločno demantiral vse

Churchillove trditve. Toda v kljub temu je dolnja zbornica izvolila poseben odbor, ki bo preiskal obtožbo. Razumljivo je, da posveča tisk veliko pažnjo tem dogodkom. V raznih člankih naglašajo, da je nastop Churchilla največja politična senzacija zadnjih let in da bodo imele njegove trditve, če so resnične, dalekosežne posledice. Neki drugi listi že poročajo o razkolu v konzervativni stranki, o odstopu državnega tajnika sira Hoarea in celo o padcu vlade. Kakor izgleda, se lord Churchill v polni meri zaveda svojih trditve. Razni politični krogi mu prišojajo veliko zmoglost in smatrajo, da je napočil čas, ko bo zadan desničarskim konzervativcem, kakor tudi osenčeni Macdonaldovi vladi smrten udarec.

Trocki proti stalinizmu

PARIZ, 18. aprila. Vlada je sklenila odvzeti Trockemu dovoljenje za bivanje v Franciji, ker je prelomil obljubo, da bo ostal politično neutralen. Iz zaplenjene korespondence je policija ugotovila, da je Trocki urejeval v Parizu neko komunistično glasilo, ki se je borilo za čisti leninizem proti stalinizmu. Sosedje pričajo, da se je sprehajal Trocki v vrtu samo v spremstvu treh oboroženih moških in dveh velikih psov. Poročevalec »United Press« se je razgovarjal s prevajalcem Trockega del Eastmanom, ki je izjavil, da pripravlja Trocki ustanovitev četrte internacionale, ki bo izvedla svetovno revolucijo. Ustanovljen je ameriški urad v New Yorku za četrto internacionalo. Po Trockega mišljenju je namreč tretja internacionala čisto navaden nacionalni socializem, ker je zanemarila glavno nalogo: pripravo za svetovno revolucijo.

Sprejem levitica v Ankari

ANKARA, 18. aprila. Jugoslovanski zunanji minister Jevtić je prispel danes ob 9.50 semkaj s svojim spremstvom in je bil slovesno sprejet. Na kolodvoru so ga pričakovali turški zunanji minister Tevfik Ruždi bej, drugi

ministri in politiki ter številni diplomati in novinarji. Pred kolodvorom so se zbrale tudi velike množice ljudi, ki so navdušeno vzklikale ministru Jevtiću in Jugoslaviji.

TITULESCOVA MISIJA V PARIZU.

PARIZ, 18. aprila. Predsinočnim je prišel semkaj zunanji minister Titulescu. Na kolodvoru ga je sprejel predstavnik zunanjega ministrstva v družbi diplomatov zastopnikov male antante. Za časa svojega bivanja v Parizu bo Titulescu gost francoske vlade. S predstavniki francoske vlade bo razpravljal o razorožitvenem vprašanju, o potovanjih Barthoua v Varšavo in Prago in o političnih razmerah v srednji in vzhodni Evropi.

AVSTRIJSKI MARKSISTI SE SELE V RUSIJO.

PRAGA, 18. aprila. V ponedeljek 23. t. m. bo odposlan iz Češkoslovaške v sovjetsko Rusijo prvi transport 300 do 350 avstrijskih socialistov in komunistov, ki so po neuspeli revoluciji v Avstriji pobegnili na Češkoslovaško. Nadaljnji bodo sledili.

GUVERNER BAJLONI ODSTOPIL.

BEOGRAD, 18. aprila. Guverner Narodne banke Ignjat Bajloni je odstopil. Odstop je bil s kraljevim ukazom sprejet, novi guverner pa še ni določen.

Dnevne vesti

Kralj krstni boter devetemu sinu. V Kotoribi so v ponedeljek krstili devetega sina in 11. otroka siromašnega kmeta Vinka Baloga. Krstni boter je bil kralj Aleksander, ki ga je zastopal poveljnik konjeniškega polka iz Čakovca, polkovnik Vojislav Petrovič.

Iz učiteljske službe. V višjo skupino sta napredovala Jakob Štuhar pri Sv. Ani v Slov. goricah in Alojzija Rusova v Stogovcih.

Ob odprtem grobu Ivana Gerželja je bilo tudi pobrezko pevsko društvo »Zarja«, kar je pomotoma izostalo v našem večerašnjem poročilu.

Novinarski klub. Drevi ob 18.30 seja na vrtu kavarne »Bristol«. Ker je na dnevnem redu važen razgovor o občnem zboru ljubljanske sekcije, se člani pozivajo, da se sestanka v čim večjem številu bdeležijo!

Ob svoji petnajstletnici priredi pevski zbor Glasbene Maticice 2. maja 1934 koncert v unionski dvorani. Izvajalo se bo veliko delo »Lira in harfa« znamenitega francoskega skladatelja Kamila Saint-Saënsa. Sodelovali bodo razen pevskega zbora še velik orkester in 4 solisti. Med drugim se je Gl. Matici posrečilo pridobiti za to priliko tudi slovito ljubljansko operno pevko go. Zlato Giungienac-Gavellovo.

Razglasitev vojaškega razporeda. Mestno načelstvo v Mariboru, vojaški urad, razglasi, da bo razglasitev obvezniškega razporeda tudi letos na travniku vojaškega vežbališča na Teznej ob vsakem vremenu na dan 22. aprila t. l. z začetkom ob 7. uri zjutraj ter bo trajala nepretrgoma do 6. ure zvečer. Razglasitve se morajo udeležiti vsi vojaški obvezniki roj. leta 1884 do vključno 1912, ki so vojaško pristojni v mestu Maribor in bivaajo v mestu ali njegovi neposredni bližini, to je v: Kamnici, Krčevini, Košakah, Št. Petru, Teznej, Radvanju in v Studencih. Vsak obveznik naj prinese s seboj vojaško knjižico (izpravo). Od te dolžnosti so izvzeti: vsi obvezniki, ki stanujejo v mestu, pa niso vojaško pristojni v Maribor-mestu, ki bivaajo izven območja mestne občine, razen v bližnji okolici, rezervni častniki naše vojske, vsi duhovniki, vsi stalno in začasno nesposobni, vsi težko bolni, kar bodo morali dokazati z zdravniškim spričevalom in zelo nujno zadržani, kar morajo uradno dokazati. Razglasitve razporeda se morajo udeležiti tudi vsi v Mariboru bivaajoči lastniki konj. S seboj naj prinesejo komorske izprave, a ni jim treba prignati živine. Pripominja se, da bo ta dan vozil mestni avtobus z Glavnega trga na tezensko vežbališče in nazaj, kar bo obveznikom udeležbo znatno olajšalo, da bodo lahko v najkrajšem času opravili svojo dolžnost.

Kopalna sezona se je pričela. Tako toplega aprila, kakor je letos, ljudje ne pomnijo zlepa. Nekaj dni je že prav vroče. Kristanovo kopalnišče, ki je letos moderno preurejeno, je imelo te dni precej obiskovalcev, ki so se hladili v mrzli Dravi. Oživilo je tudi Käferjevo kopalnišče. Vremenoslavci nam obetajo za toplo pomladjo vroče poletje in veliko sušo.

Nečloveška mati. Pesnica je pred dnevi naplavila truplo novorojenčka pri Gornji Kungoti. O najdbi so bili takoj obveščeni orožniki, ki so obenem ukrenili vse potrebno za izsleditev nečloveške matere. Včeraj je sodna komisija raztelesila trupelce in ugotovila, da je otrok prišel zdrav na svet in da ga je mati kmalu po porodu vrgla v vodo.

Obdukcija trupla umorjene Terezije Heričkove. Poročali smo o groznem zločinu, ki je bil izvršen v Dobrenju pri Št. Ilju v Slovenskih goricah. Včeraj popoldne se je podala tja sodna komisija, ki so jo tvorili preiskovalni sodnik g. Kramer, sodni zdravnik g. dr. Jurečko in zapisnikarica gđ. Felzerjeva. Komisija je pri obdukciji ugotovila, da je zločinec udaril svojo žrtev 5krat s kolom po glavi, še poprej pa jo je vrgel na tla in davil za vrat ter stisnil prsni koš. Heričkova je umrla zaradi notranje izkrvavitve in zaradi udarcev po glavi. Zločinskega pastorka, 23letnega Franca Herička, ki je zločin priznal, so orožniki močno vkleknjenega spravili v mariborske zapore.

Eleganten pisemski papir v mapah: Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

Zobozdravnik dr. Maks Žgur se je preselil v Sodno ul. 9 I. in ordinira od 11. do pol 13. in od 15. do 18. ure.

Nova trinadstropna stavba v centru mesta. Na vogalu Maistrove in Prešernove ulice, kjer je doslej zevala praznina, bo tovarnar Wögerer zgradil še letos trinadstropno stanovanjsko hišo.

»XYZ«, to uspelo Klabundovo komedijo ponovi na splošno željo občinstva Dramski studio ZKD, in sicer v nedeljo, 22. tm. ob 20. uri v Narodnem gledališču. Na to opozarjamo že danes vse one, ki si še te igre niso ogledali!

Krajevna org. Jugoslovanske nacionalne stranke za V. okraj javlja, da se, za soboto 21. t. m. sklicani članski sestanek ne bo vršil, ker je g. nar. poslanec dr. Pivko odsoten. Čas sestanka objaviimo pozneje v listih in na tabli.

Sobno streljanje SLD bo drevi ob 20. uri v restavraciji »Plzenski dvor«. Vabljeni člani in prijatelji strelskega sporta!

Občni zbor Ipavčeve pevske župe bo v nedeljo 22. IV. 1934. ob 9.30 v prostori Glasbene Maticice (Union) v Mariboru. Včlanjena društva naj pošljejo delegate, vabljeni so pa tudi člani društev in vsakdo, ki se zanima za delovanje župe.

Občni zbor Zveze dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije bo v nedeljo 22. t. m. v Beogradu. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležencem polovično voznino.

JNS v IV. okraju. V petek dne 20. aprila ob 20. uri bo seja krajevne org. Jug. nac. stranke za IV. okraj, in sicer kot običajno v prostorih gostilne Benko na Koroški cesti. Tajnik.

Mojsirska izpitna predavanja se začnejo jutri v četrtek 19. aprila ob 1/2 20. uri zvečer v deški meščanski šoli, zgradba drž. realke, vhod iz Krekove ulice. Prijave pred otvoritvijo v pisarni obrtno-zadružnega nadzorništva na okrajnem načelstvu. Predavanja bodo trajala približno 15 večerov po 2 uri. Dostop imajo mojstri in mojstrinje ter pomočniki in pomočnice rokodelskih strok. Predavanja so brezplačna.

Sprejem slušateljev v nižji tečaj višje pedagoške šole. V I. letnik nižjega tečaja višje pedagoške šole v Beogradu bo sprejetih v šolskem letu 1934—1935 60 rednih slušateljev, in sicer 50 učiteljev in 10 učitelje ljudskih šol. Kandidati naj pošljejo prošnje rektoratu šole do 29. junija.

Danes zvečer predava v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu režiser ljublj. Nar. gledališča g. prof. Osijo Šest o »Gledališču v svojem postanku in razvoju do danes«. Začetek ob 20. uri.

Ljudska univerza v Mariboru. V petek 20. t. m. bo predavanje g. senatorja dr. Frangeža iz Zagreba, ki je bilo preloženo prejšnji mesec zaradi zasedanja senata. Predmet predavanja ostane isti: »Italija, Nemčija in mi s politično-ekonomskega vidika«. Pač ni treba opozarjati na veliko aktualnost in pomembnost tega predavanja — saj je prav sedaj naša domovina v vrtincu križajočih se srednjeevropskih interesov in usodepolne odločitve jo čakajo. G. senator dr. Frangež je v prvi vrsti poklican kot izboren gospodarski strokovnjak, da nam nudi stvarne pojasnitve teh težkih problemov, ki tangirajo v največji meri interese Slovenije. On upravičeno slovi kot izboren in jasen predavatelj. V ponedeljek 23. tm. bo predaval g. dr. Ložar, kustos narodnega muzeja v Ljubljani o moderni slovenski umetnosti. Skioptične slike!

Don Boseova proslava v Mariboru. Mimo Ljubljane bo tudi Maribor zelo svečano proslavil proglasitev Janeza Bosca za svetnika. Cerkvene svečanosti se bodo vršile v četrtek, petek in soboto, to je 19., 20. in 21. tm. V nedeljo 22. tm. bo ob pol 10. uri slavnostna pridiga knezoškofa, pontifikalna maša z zahvalno pesmijo, popoldne ob 15. uri pa bo slavnostna proslava v veliki unionski dvorani. Na slavnostni proslavi bodo sodelovali mešani in moški zbori z orkestrom in nastopili bodo razni govorniki. Razine deklamacijske in dramatične prizore pa bodo uprizorili salezijanski gojenci z Rakovnika pri Ljubljani, ki jih bo prišlo v Maribor 120. Pri proslavi bo sodelovala tudi vojaška godba.

Računski zaključek Mestne hranilnice. Mestna hranilnica mariborska nam je poslala računski zaključek o svojem poslovanju za svoje 72. upravno leto. Iz njega posnemamo, da je bilo poslovanje Mestne hranilnice tudi v lanskem letu v znamenju splošne gospodarske krize. Stanje hranilnih vlog je znašalo začetkom leta nad 107 milijonov dinarjev, med letom pa je vložilo 3.250 strank nad 18 in pol milijona dinarjev. Istočasno je dvignilo 29.782 strank svoje prihranke v znesku nad 30 milijonov dinarjev. Kapitalizirane obresti so znašale ob koncu leta nad 4 milijone dinarjev, tako, da je znašalo stanje vlog ob zaključku lanskega poslovnega leta nad 99 in pol milijona dinarjev. V lanskem letu so torej ljudje več dvigali, kakor pa nalagali svoje prihranke. Stanje vlog v tekočem računu je znašalo koncem leta nad 25 in pol milijona Din. Stanje posojil pa nad 22 milijonov Din. Skupnega denarnega prometa je imela posojilnica v lanski poslovni dobi 154 milijonov 205.301 dinar, in sicer 77 milijonov 136.153 Din prejemkov in 77 milijonov 69.148 Din izdatkov.

Šah z živimi figurami. V ponedeljek sta dr. Aljehin in Bogoljubov igrala partijo z živimi figurami v zgodovinskih nošah na trgu pred katedralo v Villingenu, ki so ga preuredili v velikansko šahovnico. Zmagal je dr. Aljehin.

Pojasnilo k taksnemu zakonu. Da se prepričajo razni nesporazumi pri tolmačenju točke 6. čl. 5. taksnega zakona, ki odreja osnovo za osebe, ki se v davčnem smislu smatrajo za siromašne, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal tole pojasnilo: Za siromašne se smatrajo tiste osebe, ki ne plačajo nad 60 Din neposrednega davka na leto, vdove z več ko tremi mladoletnimi otroki in starešine zadrug z več ko tremi mladoletnimi osebami, pa brez polnoletnih združnikov, če ne plačajo nad 120 Din neposrednega davka na leto.

Taksa na lepake in objave. Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah taksnega zakona, ki je stopil v veljavo 20. febr. t. l., je bila povišana taksa iz točke 1. tarifne št. 8. taksne tarife na objave zaradi materielne koristi, ki se lepijo ali pritrdijo na okna, zidove, vrata, ograje, stebre itd. od 25 par na 1 Din za vsak izvod. Takšne objave so n. pr. »Stanovanje se odda«, »Lokal se odda« ali pa lepaki tvrdk odnosno oseb, s katerimi razglajajo cene blaga, objave in lepaki o prireditvah, zabavah itd. Opaža se, da so na skoraj vseh takih objavah prilepljene taksne znamke izpod 1 Din, mnogo jih pa vohče ni taksiranih. Posledica je, da kliče oblastvo izveščevalce na kazensko odgovornost in jih kaznuje poleg rednih taks še s kazensko takso 30 Din ali več. Zato se opozarjajo vsi prizadeži, da nalepljajo taksne znamke v polni višini, da se ognejo posledicam zakona.

Otvoritev zračnega prometa na progi Zagreb - Beograd. Drevi se bo pričel na progi Zagreb - Beograd zračni promet. Istočasno kreneta aeroplana v obeh smereh. Do 1. maja bodo letali na tej progi »Potezi«, po 1. maju pa novi angleški avioni »Spartan«.

Radio Ljubljana. Spored za četrtek 19. tm. Ob 12.15: plošče: 12.45: poročila; 13: čas, plošče: 18: predavanje o šlovetku; 18.30: srbobhrvaščina, poučuje dr. Mirko Rupel; 19: plošče po željah; 19.30: pogovor s poslušalci, se pogovarja prof. Prezelj; 20: vokalni dueti: ga. Šuštarjeva in g. Brandsteter; 20.30: orgelski koncert, izvaja p. dr. Gotfrid Ploj, vmesne solospesve poje gđ. Lahajnarjeva; 21.15: radio orkester; 22: čas, poročila, lahka glasba.

Grajski kino. Od danes dalje vefilm iz življenja največjega ljubavnega pustolovca »Manulescu«, Svetislav Petrovič, Ellen Richter, Hildebrand, Falkenstein, Kampers in drugi.

Kino Union. Danes zadnji dan planinski film »Osvojevalci strmin«. Od jutri dalje čarobna Leharjeva opereta »Carjevič« Marta Eggert in operni pevec H. Schönker.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en- do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove grenčice«.

Narodno gledališče

REPERTUAR.

Sreda, 18. aprila: Zaprt.

Četrtek, 19. aprila ob 20. uri: »Gorenjski slavček«. Zadnjič. Red B.

Petek, 20. aprila: Zaprt.

Sobota, 21. aprila ob 20. uri: »Hokuspus«. Red C. Znižane cene.

Zadnjič v sezoni pojo Försterjevo melodiozno opero »Gorenjski slavček« v četrtek, 19. tm. Pri delu, ki je našlo pri mariborski publikli lep odziv sodelujejo: Zamejic-Kovičeva k. g., Udovičeva, Barbičeva, Neralič k. g., Sancin, P. Kovič, Medven, Skrbinšek in Gorinšek. Predstava je za red B.

Gledališke abonente naproša uprava, da blagovolijo čimprej poravnati zastanke na obrokli. Gledališče mora poravnati svoje obveznosti sproti, pričakuje pa tudi od abonentov, da store svoje.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigura »Franz Josefova grenčica« lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi »Franz Josefova voda« posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefova grenčica« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ogenj. Včeraj popoldne okrog 16. ure je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju posestnika Franca Potočnika v Loku na Dravskem polju. Ker je bilo gospodarsko poslopije leseno in s slamo krito, so plameni namah objeli tudi v bližini stoječo stanovanjsko hišo in jo upepelili do tal. Domačini so s pomočjo sosedov rešili samo živino in nekaj živeža, dočim je vse pohištvo in gospodarsko orodje zgorelo. Na pomoč sta prihiteli gasilski četi iz Št. Janža na Dravskem polju in s Pobrežja pri Mariboru ter skupno stopili v akcijo. Po večurnem napornem gašenju se jim je posrečilo obvarovati sosedo požarne katastrofe. Škoda, ki jo je ogenj povzročil, je precejšnja in je le deloma krita z zavarovalnino.

Ukradeno kolo. Kaznilniškemu pazniku v pokoji Mihaelu Tinti je neznan kolezar včeraj popoldne ukradel izpred neke trgovine na Aleksandrovi cesti dobro ohranjeno kolo znamke »Ika«, vredno okrog 1000 Din. Kolo ima evidenčno številko 9.731-2.

Drzna tatvina. Ko je dospel včeraj popoldne v Maribor iz Ptujia delavec Štefan Kolednik, se je oglasil pri svojem znancu, ki ima mesnico na Aleksandrovi cesti. Pri njem je shranil kovčeg in se nato podal po opravkih v Košake. Že v mesnici se je Koledniku pridružil neki mlajši moški, ki ga je nato spremljal. S potjo ga je prosil, naj bi mu preskrbel kie službo. Ker Kolednik ni mogel ugoditi njegovi želji, se je neznanec podal k mesarju in pod pretvezo, da ga pošilja Kolednik, odnesel kovčeg, v katerem je bila razna obleka, obutev in perilo v skupni vrednosti nad 1000 Din. Ko se je Kolednik vrnil, je izginil mlajši moški s kovčgom že brez sledu.

Tujski promet. V prvi polovici aprila je bilo v Mariboru priglašeni 842 oseb. Od teh je bilo 359 tujcev, in sicer 64 z Dunaja, 23 iz Gradca, 262 pa drugih.

Živahen promet v Hrvaškem Primorju. Včeraj so imeli na Sušaku že pravo poletno vročino, saj je kazal toplomer opoldne na solncu 43 stopinj. Vsi vlaki so polni letoviščarjev. Posebno mnogo prihaja Madžarov in Nemcev. Obisk kopalnišč, zlasti Crikvenice in Raba, je letos mnogo večji kakor lani ob tem času.

Važno za vinogradnike. Mariborska podružnica Kmetijske družbe sporoča svojim članom, da je ostala cena galice do nadaljnjega nespremenjena. V njihovem interesu je, da si galico čimpreje naroče.

Današnji trg je bil zelo dobro založen z zelenjavo in drugim sočivjem. Okoliški kmetje so pripeljali 10 voz krompirja in čebule ter 3 voze sadja. Slabše založen je bil perutninski trg, kamor so prinesle okoličanke okrog 700 kokoši, rac, gosi, puranov in piščancev. Cene blagu so precej padle, predvsem zelenjavi, le italijanska solata se je obdržala na prejšnji višini cen.

Štiridesetletnica Celjskega pevskega društva

Postavitev spomenika skladateljem Ipavcem v Sv. Juriju pri Celju

Že pred svetovno vojno začeto in potem prekinjeno delo za postavitve spomenika bratoma dr. Benjaminu in dr. Gustavu Ipavcu je letos posredno na novo sprožila Ipavčeva pevska župa v Mariboru z namero, da v zvezi s prireditvami ob 40letnici Celjskega pevskega društva 13. maja t. l. odkrije omenjenima bratoma v Sv. Juriju spominsko ploščo.

Ko so za namero župe izvedeli nekateri Sentiurčani, pred vsem dr. Rudolf Dobovišek in g. Jože Kartin, so takoj stopili v stik z zastopniki obeh šentjurskih občin, ki so se 18. marca t. l. pod predsedstvom trškega župana g. Čretnika polnoštevilno sestali in na predlog dr. Doboviška namesto od župe predlaganega »Prirediteljskega odbora« za 13. maj osnovali poseben »Odbor za postavitve spomenika skladateljem Ipavcem (tudi dr. Josipu) v Sv. Juriju pri Celju«. V odbor so bili soglasno izvoljeni sledeči: dr. Rudolf Dobovišek, odvetnik v Celju, za predsednika; dr. Svetina Franc, okrožni zdravnik v Sv. Juriju, za predsednikovega namestnika; Liška Janko, suplent v Celju, za tajnika; Čretnik Fran, trgovec v Novi vasi pri Sv. Juriju, za blaginjaka; Drogenik Josip, bivši narodni poslanec in posestnik v Sv. Juriju; Kartin Jože, uradnik v Ljubljani; Klajnshek Martin, župan okoliške občine in posestnik; č. kanonik in župnik pri Sv. Juriju Mikuš Valentin in Mastnak Hrabroslav, posestnik in mlinar v Sv. Juriju, za odbornike.

Odbor je dobil nalogo, da do jeseni t. l. doseže postavitve primerne spomenika na trgu pred cerkvijo in takoj stopi v stik z Ipavčevno župo, s katero se je nato že sporazumel, da bo župa 13. maja t. l. odkrila bratoma Benjaminu in Gustavu spominsko ploščo v njihovi rojstni hiši v Sv. Juriju, da bo ob tej priliki blagoslovitev temeljnega kamna za spomenik, da bo »Odbor« župi pri pripravah in pri izvedbi pomagal in da se župa priključuje akciji za postavitve spomenika.

Ipavce štejejo med svoje najpomembnejše skladatelje. Najplodovitejši med njimi, dr. Benjamin (1829—1909), je avtor vrste vokalnih in instrumentalnih skladb (četverošpevov, samospevov, zborov, plesnih in klavirskih skladb, ljubkih otroških pesmic itd.), avtor operete »Tičnik« in lirične opere »Telarski plemiči«, eden osnovateljev in prvih popularizatorjev slovanske glasbe, ki je izdajal pesmarice in sodeloval prav tako pri »Slovenski gerlici« kot pri »Novih akordih«. Brat Gustav (1831—1908), ki je dobro znan predvsem po svojih, v ljudskem

tonu zloženih zborih, manj po sa. pesevih in otroških pesmih, je bil razen tega še sloveč zdravnik za očesne bolezni in nad 30 let priljubljen župan šentjurski, narodnjak in gospodarski delavec, ki je mnogo pripomogel, da je bila ustanovljena v Sv. Juriju kmetijska šola. Najmanj znan od vseh je Gustavov sin dr. Josip (1873—1921), ki mu je dolgo trajna bolezen prezgodaj uničila tvorne sile. Bil je glasbeno temeljiteje izobražen od očeta in strica in vrsta njegovih globoko občutenih in po zapadni Evropi in Ameriki z izrednim uspehom izvajanih balad, enodejanka pantomima »Možiček«

Uspehi in načrti Sokola I

Delo v Sokolu I. se nemoteno razvija po določenem programu. Odbor in vsi odseki so se resno poprijeli dela in uspehi so tu! Prav je, da se Sokol v V. okraju lepo razvija in širi nacionalno idejo ter zavest. Društvo zaznamuje že lep porast članstva, ki še stalno narašča.

Po lepo uspeli mladinski akademiji se je telovadeče članstvo posvetilo predvsem letnemu nastopu, ki bo v nedeljo, 6. maja. Vsi oddelki pridno vadijo, tako da bo letošnji nastop prekosil vse dosežanje. Letno telovadišče bo nanovo urejeno, dela na niem se dokončujejo. Vsa okoliška bratska društva so že obljubila sodelovanje, naprošamo jih samo, da čim prej pošljejo prijave sodelujočih pri sprevedu, ki bo po dosedanjih prijavih sodeč izredno imponozant. Vsemu občinstvu do bro znan prireditveni odsek pa bo tudi letos preskrbel vse potrebno za žejne in lačne, saj je znano, da je pri Sokolu I. najbolj zabavno. Mnogo skrbi povzroča društvu tudi tombola, ki bo 3. junija. Že sedaj naprošamo vse ceni, trgovce in industrije, naj ne odklonijo naših nabiralcev, ki se bodo v prihodnjih dnevih oglasili pri njih.

Društvena uprava se je nekoliko spremenila. Zaradi poslovne preobremenjenosti je dolgoletni zaslužni društveni blaginjak br. Zotter začasno odložil svojo funkcijo, ki jo je prevzel br. Matelič. Da bo poslovanje lažje, je društvo najelo inkasanta Ivana Majcena, ki že pobira članarino. Naprošamo vse članstvo, da redno izpolnjuje svoje dolžnosti napram društvu. Po odhodu br. Popadiča in Šusterja je nastala vrzel v odboru. Oba odhajajoča pa sta našla vredne naslednike v s. Krajncu in Vagnerjevi ter br. Šan-

in še druge manjše skladbe ga kažejo kot skladatelja precejšnjih kvalitete in velikih obetov. Malo pred začetkom bolezni je dogotovil opereto, katere premijera bo v Ljubljani, ko bo pesnik Zupančič prevzel in izpopolnil pomanjkljivi libreto pisateljice Mare Čop-Berksove.

S skladatelji Ipavci je zvezan precejšen del slovanskih stremljenj, ustvarili so pomembna dela in njihove pesmi so postale priljubljene in razširjene kakor pesni malokateriga slovenskega skladatelja. Zato »Odbor« vse rojake Ipavcev, vse tiste, ki so kdaj delovali v Sv. Juriju, vse prijatelje in častilce njihovih skladb in vse, ki se količkaj zavedajo kulturnih dolžnosti, prosi in poziva, da mu pomagajo z denarjem in moralno, jih prosi, da ne ostanejo dolžni odgovora na posebne prošnje, ki jih bodo v kratkem sprejeli, in prispevke nakažejo Kmečki hranilnici in posojilnici v Sv. Jurju pri Celju (Ček. račun št. 11.552).

Ih, ki jih je odbor kooptiral v upravo. Odseki delujejo vsi s polno paro. Prosvetni nadaljuje svoj prosvetni tečaj, ki se vrši vsako nedeljo dopoldne od 10.

»Cerkvena miš« na odru Sokola I

Uprizarjati na amaterskih odrih dela, ki zahtevajo fineso in razkošje, je riskantno. S takimi deli odrežejo tudi sicer dobri amaterski odri slabo, ker nimajo za take uprizoritve dovolj apartne odrske opreme in toalet. Med taka odrska dela spada tudi veseloigra »Cerkvena miš«, ki so jo preteklo soboto igrali gledališki amaterji pri Sokolu I. Delo samo pa zahteva poleg navedenega tudi dobre in rutinirane igralce, ki so zmožni podati vse odtenke psihološke strani tega dela. Nekatere vloge so še za poklicne igralce trd oreh. Če presojamo sobotno uprizoritev s tega vidika in z ozi-

ure naprej v telovadnici ob jako dobrem obisku.

Dramski odsek je postavil na oder »Cerkveno miško«. Obisk je presegel vsa pričakovanja, saj že več let ni bilo v kadetnici toliko ljudi, ko zadnjo soboto. Igra je bila dobro izvedena, družabni večer po predstavi pa družaben, kot more biti le pri Sokolu I. Na splošno željo bo igra ponovljena v soboto, 21. tm. s točnim pričetkom ob 20. uri, po igri pa bo zopet zabavni večer. V tesni zvezi z dramskim odsekom deluje tudi godbeni, ki je sestavljen prvovrsten orkester. Dramski odsek je osnoval tudi poseben mladinski odsek, ki sestaja povečini iz obrtnega naraščaja. Odsek bo igral v soboto, 28. tm. enodejanko »Zaklad«. Razen tega bo še dramski odsek dal nekaj šaljivih točk. Večer je namenjen v prvi vrsti aktivnemu članstvu. Lutkovni odsek je zaključil predstave, ker je sezona zanj že končana. Preko poletja bo izvedel razna popravila, nabavil novosti, tako da bo v jeseni zadovoljeval številno mladež.

Iz gornjega kratkega poročila je razvidno aktivno delovanje Sokola I. Obliube, ki jih je dala nova uprava začetkom leta, niso bile prazne. Vkljub zelo težavnemu finančnemu položaju, v katerem društvo žal deluje, se Sokol I. lepo razvija naprej. Želimo le, da ne bi sredi dela zastal in v tej smeri deloval naprej! Zdravo!

rom na skromna sredstva naših amaterskih odrov, moramo reči, da je uspela. Potek igre je bil živahen, le včasih se je pri nekaterih igralcih preočitno pokazalo neznanje vloge. Tudi izgovarjava je bila mestoma nepravilna. Maske so bile izrazito slabe. Najboljša lika sta ustvarila gđc. Rika Lebenova kot »Cerkvena miš« in g. Vlado Macarol kot Schünzel. Prva sicer ni podala nič samobniklega, prepričala pa je s svojo sigurnostjo. Ostali so bili povprečni, kot celota pa dobri. Obisk je bil odličen, vendar smo sumili, da je večina prišla zaradi plesa, ki je sledil predstavi. — Btd.

Insolvence v marcu. Državni statistični urad je v marcu registriral 21 konkurzov (lani 29) in 53 poravnalnih postopani (lani 16), skupaj torej 74 insolvenec, nasproti 65 v februarju, 57 v januarju, 39 v decembru, 41 v novembru, 15 v oktobru in 17 v septembru. Število insolvenec v zadnjih mesecih se je znatno pomnožilo, kar je gotovo v zvezi s prenehanjem posredovalnih postopani, ki so bila ukinjena v začetku decembra preteklega leta. Precej so se pomnožile insolvence v dravski banovini, kjer je bilo v marcu zabeleženih pet konkurzov (lani 4) in 14 poravnalnih postopani (lani 5). V prvem četrtletju letošnjega leta smo imeli v vsej državi 186 insolvenec, od tega 47 v dravski banovini.

Naši rotarijci imajo novega guvernerja. V Zagrebu je bila v nedeljo zaključena druga konferenca naših Rotary-klubov. Inž. Vladimir Šlajmer je poročal o jugoslovanskem rotarstvu v službi mladine. Navedel je več konkretnih primerov, kako so rotarijci podpirali naše poliklinike, kako se zavzemajo za zgraditev otroških igrišč in novih šol, za ustanovitev mladinskih knjižnic, počitniških kolonij itd. Sklenjeno je bilo, da bo prihodnja konferenca v Ljubljani in na Bledu. Za novega guvernerja je bil izvoljen odvetnik dr. Viljem Krejci iz Ljubljane. Konferenci so prisostvovali poleg predsednika mednarodne organizacije rotarijcev Johna Nelsona, predstavniki Rotary klubov iz Anglije, Italije, Avstrije, Českoslovaške in Bolgarije.

Anatole France:

Greh Silvestra Bonnarda

»Reza, vi torej ne slišite, da zvonijo nekdo že delj ko četrt ure pri naših vratih?« sem zaklical.

Reza mi ne odgovori. Ona klepeče v vratarjevi celici. To je gotovo. Tako torej obhajate vi god svojega starega gospodarja? Vi me puščate na Silvestrov večer samega? Oh, da, če mi prihajajo na ta dan želje polne ljubezni, izvirajo iz zemlje, kajti vse, kar me je ljubilo, je že davno pokopano. Ne vem, kaj še delam, odveč kot sem, na tem svetu. Še lam, odveč zvonijo. Počasi zapustim ogenj in z ukrivljenim hrbtom grem odpirat vrata. Kaj vidim na pragu? Saj jaz nisem stari Anacreon in to ni premočeni Amor; ne, to je ljubek, majhen deček, star deset ali enajst let; popolnoma sam je; dvigne glavico, da me vidi. Njegova lica zardevajo, toda njegov majhen privihaf nosek kaže, da je navihanček. Na ključku ima peresa in velik ovratnik iz čipke na svojem jopiču. Srčkan deček! Z opeina rokama drži zavoj, ki je velik kakor je on sam in me vpraša, če sem jaz gospod Silvester Bonnard. Odgovorim mu, da sem. Izroči mi zavoj, rešiš, da pošilja to njegova mama in zbeži zopet navzdol po stopnicah.

Jaz grem nekaj korakov navzdol, se sklonim nad ograjo in gledam mali klo-

buk, ki se vrti v špirali stopnišča kakor pero v vetru. Lahko noč, moj malček!

Z največjim veseljem bi govoril z njim. Toda, kaj bi ga vprašal? Ni lepó, izpraševati otroke. Prav za prav pa me bo zavoj bolje poučil, kakor sel.

Zelo velik zavoj je to, toda ne težak. V svoji knjižnici odstranim trakove in papir, ki ga obdajajo in najdem... kaj?

Panj, uprav kraljev panj, pravi božični panj, toda tako lahek! Mislim, da je votel. Končno doznam, da sestoji iz dveh delov, katerega veže kljukica. Obrnem kljukico, in že sem ves obdan od vijolic. Padle so mi na mizo, na kolena, na preproge. Skrile so se mi v telovnik, v rokave. Ves sem prerojen z njihovim vonjem.

»Reza, Reza, prinesite mi vaze, polne vode! To imamo vijolice, o katerih ne vem iz katere dežele prihajajo, ne iz katere roke, toda to mora biti dežela polna vonjav in roka, ki jih pošilja, nežna roka. Stara vrana, ali slišite?«

Položim vijolice na mizo, ki jo docela pokrijejo s svojo dišečo košatostjo. Še nekatere druge reči so v panju: knjiga, rokopis. To je, ne morem dvomiti in ne verjeti... To so zlate legende, to je rokopis duhovnika Jeane Toutmouillea. Tu očistevanje Device Marije, tu legenda

o sveti Ceciliji. Obračam liste, med katere so splezali mali, blede cvetovi in najdem med legendo svete Cecilije vizitko z imenom: princesa Trepova.

Princesa Trepova, vi ki se smejete in jočete drugo za drugim tako ljubko pod jasnim nebom agrigentskim, vas je imel čemerem starec za malo blazno žensko. Danes sem prepričan o vaši lepi in redki blaznosti; starec, ki ste mu napravili veliko veselja, bo prišel, da vam voljubno roko. Prevedel bo dragoceni rokopis in vam bo poklonil natančno in dragoceno izdajo knjige.

Reza stopi v tem trenutku v moj kabinet. Zelo je razburjena.

»Gospod,« vpije vame, »ugenite, koga sem videla v tem trenutku v steklenem vozu, ki je stal pred durmi naše hiše?«

»Gospo Trepovo, pri moji veri!« sem kričal.

»Ne poznam gospe Trepove«, mi odvrne služabnica. »Žena, ki sem jo videla, je oblečena kakor vojvodinja, s seboj ima malega dečka, ki ima čipke na vseh šivih. In to je ona mala gospa Coccoz, kateri ste poslali panj, ko je bila bolna. Od tedaj je minilo enajst let. Dobro sem jo zopet spoznala.«

»To je,« sem vprašal živahno, »to je pravite vi, gospa Coccoz, vdova po prodajalcu koledarjev?« »To je ona, gospod. Vrata so bila odprta med tem, ko je njen mali deček, ki je zapustil to hišo, stopil v voz. Nič se ni izpremenila, Zakaj

bi se take ženske starale? Saj nimajo nič skrbi. Coccoz je samo malo obilnejša, kakor v minulih dneh. Ženska, ki smo jo tu sprejeli iz usmiljenja, pride razkazovat svoj baržun in svoje demante v steklenem vozu. Ali ni to sramota?«

»Reza,« sem vpil s strašnim glasom, »če mi ne govorite o tej gospej z globokim spoštovanjem, greva narazen. Pri nesite moje sevreške vaze, da postavim vanje vijolice, ki dajejo starosti teh knjig čar, katerega niso imele nikoli.«

Medtem, ko je Reza vzdihujoč iskala sevreške vaze, sem zbiral jaz lepe, raztresene vijolice, katerih vonj se je širil okoli mene, kakor da nisem spoznal madame Coccoz v princezinji Trepovi. Toda to je bila zame le trenutna prikazen, ki mi je prišla pokazat svojega otroka, katerega sem nekoč videl golega na njenih rokah. Imel sem toliko razuma, da sem se obtožil, da sem bival ob nežni in lepi duši, ne da sem jo slutil.

»Bonnard,« sem si dejal, »ti pač umeš tolmačiti stare rokopise, toda brati v knjigi življenja ne znaš. Ta mala porednost gospe Trepove, kateri nisi prisodil več kakor dušo otroka, je potrošila več vneme in duha, da ti izkaže svojo hvalježnost, kakor si se ti kdaj čutil dolžan jo komu izkazati. Ona ti je kraljevsko plačala tvoj panj. Reza, vi ste srčka! Pridite, da namočite v vodi te vijolice iz Parme!«

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Nisem je,« je ugovarjal razvneto Asarhadan. »Nas je veliko več kakor Atlantov, pa tudi Atlant sami niso edini. Pred Semisirisom se klanjajo zato, ker se ga boje. Vse atlantsko ljudstvo se poti in trudi, sad njegovega potu in truda pa vživa samo prestolnica. To nezadovoljno ljudstvo bi se nam še pridružilo, pomnožilo bi našo vojsko. Prepričan sem, da bi me sprejelo z odprtimi rokami, če bi prišel sem kot zmagovalec in morda tudi kot novi faraon. Če so moji predniki prišli nekoč v deželo jutrnjih planjav kot vladarji, zakaj se ne bi vrnili njihovi potomci kot vladarji v Semisiris? Mi smo na drugi celini kakor vi, a smo ljudstvo istega plemena kot Atlant. Moja polt je enaka njihovi; njihovi predsedniki so tudi moji predniki. Zakaj bi potem bili mi manj kakor so oni? Ti si v Semisirisu tujec, jaz mislim.«

»Zato nisem manj vreden,« je dejal užaljeno Aftagad.

»Tega nisem mislil. Zame nisi, a zanje

si. Mi na jutrnji strani mislimo drugače, in prav zaradi tega bi moral biti moj najzvestejši zaveznik. Vse vaše azteško ljudstvo bi se mi moralo pridružiti. Pomagati bi mi moralo izbrisati razliko, ki so jo ustvarili Semisirici v svoji nadtosti.«

»Velike so tvoje misli,« je vzkliknil princ po kratkem premišljevanju. »toda preveč nove so zame in preveč nepričakovane, da bi jih mogel do dna razumeti. Pretehtal jih bom, potem bova zopet govorila.«

»Premisli — in spoznal boš, da sem ti govoril resnico. Pojdiva na dvor!«

Asarhadan se je dvignil in sledil mu je tudi Aftagad. Še enkrat jima je pogled objel veličastno sliko mesta, dvora in piramid, nato pa sta molče odšla z obzidja na stransko stezo, ki je vodila med drevjem in grmovjem po rebri navzdol proti mestu. Po jasnem nebu je plaval mogočno solnce in risalo na tla sence stavb, dreves in ljudi.

38

Bilo je že okoli poldneva, ko sta mladeniča prispela na dvor in se napolila proti svojemu domovanju. Govorila nista. Faraon Asarhadan je mislil na Ofirijo, princ Aftagad pa je še vedno razmišljal o besedah, ki mu jih je bil na obzidju svetišča, vrhu Gore prihoda, govoril tovariš iz dežele jutrnjih planjav. Iz tega premišljevanja ju je predramil šele pisar Azuris. Pritekel je ves zasopel iz knjižnice in planil k Aftagadu.

»Iščem vas ves dopoldan, princ princev,« je vzkliknil; »vaša častnika Savadagak in Buramak sta sinoči ubila dva naša častnika. Prijeli so ju in vrgli v ječo...«

X.

V mrki dvorani, okrašeni samo s kipom svetega bika Apisa, so sedeli na nizkih blazinah vrhovni sodnik Libis, veliki duhoven Amonis, vojskovodja Tutalis in pisar Azuris. Nekoliko vstran od njih je ždel princ Aftagad. Gledal je mrko v tla in premišljeval. Zločin pritožnika Savadagaka in tekača Buramaka ga je iztrgal iz prijetnih sanj, v katere ga je zapredlo življenje v prestolnici velikega faraona Semisa Offisa. Ni se jezil na svoja častnika, saj se je dobro zavedal, da sta le branila čast Aztekov,

ko sta ubila Atlanta, burile so ga samo posledice. Vedel je, da ju lahko postavijo na žrtvenik svetega Apisa in povzročijo sitnosti tudi njemu. Strah, da bi izgubil milost velikega, ga je navdajal z najneprijetnejšimi občutki. V najboljšem primeru bi moral zapustiti Semisiris in se vrniti v deželo svojega očeta, tja daleč na večerno stran, preko gora in voda. Odi bi moral iz vrvenja, ki mu je nudilo toliko nebrzdane svobode in uživanja, zapustiti bi moral Tatano, Eramano in vse druge ljubimke, svojega veseljaškega učitelja Azurisa, prijatelja Asarhadana in vso množico tistih, s katerimi se je bil seznanil in sprijateljal na dvoru vladarja Atlantide. Kaj bi porokel strogi oče, kralj kraljev Hamagad? Kako bi se maščeval faraon faraonov Semis Offis?

»Da,« si je dejal sredi mračnih misli mladi princ. »Asarhadan je govoril resnico. Sprejmemo nas slovesno, toda ne kot sebi enake, marveč kot podložnike iz ljudstva nižjih. Kaj jim je mar mene, kaj sestre moje, Asarhadana, mojih častnikov in vseh, ki prihajajo s tujih dvorov? Semisiris se dviga strmo v višave, nas pa pušča pod seboj, melje nas in preoblikuje po svoje. Gospod gospodov.«

Sport

Pomembno slavlje Mariborskega akademskega sabljaškega kluba

V četrtek 19. t. m. ob 20. uri priredi Mariborski akademski sabljaški klub v dvorani hotela »Orel« družabni večer s sabljaško akademijo v čast častnim članom gg. podpredsedniku senata kraljevine Jugoslavije dr. Miroslavu Ploju, okr. glavarju Milanu Makarju, bančnemu ravnatelju Bogdanu Pogačniku in ravnatelju dr. Josipu Tominšku. Ti gospodje so kot ustanovitelji omogočili ustanovitev Mariborskega akademskega sabljaškega kluba in s tem vpeljali v našem mestu sabljaški sport. Razen tega so zbrali sredstva za izvedbo državnega sabljaškega prvenstva v Mariboru in so si pridobili neveljnih zaslug za MASKA in procvit sabljaškega sporta. Na družabnem večer-

ru bodo izročeni častnim članom zlati častni znaki in diplome. Ves večer bo vodil odbornik MASKA g. inž. Šlajmer, pro motor pa bo narodni poslanec g. Krejčič. V okviru večera bo sabljaška akademija, na kateri bodo nastopili sabljači iz Ljubljane, Gradca in Maribora. Na večer bo igral Whitestar jazz-band. Obleka navadna, promenadna. Pozivljamo celotno mariborsko občinstvo, da se udeleži tega večera v čim večjem številu. Zaradi omejenega prostora naj si pa občinstvo rezervira pri vratarju hotela »Orel« mize s potrebnim številom stolov. Vstopnine ali kakih drugih plačil z ozirom na značaj večera ni.

Ptuj

Mladi harmonikarji tudi v Ptuj. V Ptuj se je ustanovila šola za mlade harmonikarje, ki jo vodi učitelj g. Baša. Do sedaj se je prijavilo že nad 50 otrok obojega spola. Mladi umetniki so že v kratkem času toliko napredovali, da bodo kmalu javno nastopili. Vzpodbudo za ustanovitev tega otroškega zbora je dala agilna gospa Vanda Muhovala.

Glasbena Matca v Ptuj priredi v petek 20. aprila ob 20. uri v lastni dvorani koncert čelista g. Č. Šedlbauerja. Pri klavirju gđ. Mara Kabajeva.

Zvočni kino. V sredo, 18. t. m., in v četrtek 19. tm., obkraj ob 20. uri bo film »Madona, kje si?«

Sv. Marjeta ob Pesnici

Prireditev Jadranske straže. V nedeljo 15. t. m. popoldne je priredil krajevni odbor Jadranske straže pri Sv. Marjeti ob Pesnici lepo prireditev, ki je z vsem svojim potekom pričala, kako je propaganda za naše morje zajela tudi Slovenske gorice. Ob 14.30 se je zbralo v ljudski šoli toliko domačinov in sosedov, mladih in starih, moških in žensk, da je skoraj zmanjkalo prostora. Prireditev sta organizirala šolski upravitelj g. Mirko Vanda in organist g. Rakuš, obiskala pa sta jo mimo drugih tudi domači župnik gosp. Frangež in župan g. Šiker. Uvodoma so nastopili šolarji in šolarke z deklamacijami, nato so pa zapeli nekaj lepih pesmi. Sledil je govor glavnega urednika g. Radvioja Reharja iz Maribora o pomenu morja za naš narod in državo. Domači pevci in pevke so odigrali in odpeli dvo-dejanski pevski igrokaz »Mlada Breda«. Pokazali so, da razpolagajo z lepimi glasovi in so v marsikaterem oziru presenetili. Pred vprizoritvijo je g. župnik Frangež na kratko obrazložil vsebino te naše lepe epske narodne pesnitve. Po igri so pevci in pevke zapeli še nekaj pesmi, večinoma šaljivih narodnih. Gledalci in po-

slušalci so zapustili prireditev z vidnim zadovoljstvom, nastopajoči pa so se z nekaterimi gosti še zbrali k mali družabni zabavi, ki je potekla v najboljšem razpoloženju. Vsa prireditev je pokazala, da je Jadranska straža pri Sv. Marjeti ob Pesnici tista vez, ki druži vse brez razlike prepričanja. Organizatorjem in izvajalcem sporeda najlepša hvala!

Gornja Radgona

Posedstva naprodaj. V Gornji Radgoni v sredini trga je naprodaj posedstvo umrlega grofa Pünfkirchnerja, ki obstoja iz hiše in približno 8 oravov zemlje, od katere je velik del vinogradov, drugi del pa vrt, prirejen za vrtnarstvo v večjem obsegu. Natančnejša pojasnila daje interesentom krajevni odbor Narodne obrane v Gornji Radgoni.

Samomori in glasba.

Ameriški pedagog in psiholog Evens, profesor standfertske univerze v Kaliforniji opozarja na zanimivo zvezo med samomorom in glasbeno nadarjenostjo. Evens je proučeval življenje vseh mladih samomorilcev, ki so v zadnjih petih letih obupali nad življenjem, ker ni imelo zanje nobene privlačnosti več. Prišel je do zaključka, da v takih primerih ne gre za slabiče, življenja nezmožne ljudi, marveč za talentirane in dobro razvite, ki pa se igrajo s svojim življenjem. Profesor ugotavlja, da je 6% samomorilcev med 16 in 20 letom studiral glasbo in da nobeden ni bil nadarjen za slikarstvo. Nadalje pravi profesor Evens, da njego-

va raziskovanja ne govore morda proti studiranju glasbe. Njegov namen je opozoriti javnost samo na to, da se oni, ki studirajo glasbo, bolj odtujujejo življenju, kakor tisti, ki so si izbrali drugo polje duševnega dela. Pedagogi naj bi si prizadevali, premostiti prepad med sanjami, izvirajočimi iz glasbe, in pa med resnično stjo. Zlasti kvarno vpliva na mladino sentimentalna glasba.

Pripadniki starokatoliške vere.

Starokatoliški župnijski urad v Ljubljani poroča, da je od Novega leta pa do 1. aprila prestopilo v starokatoliško vero 36 vernikov in da je v tej dobi bilo po starem katoliškem obredu poročenih 8 parov. Starokatoliška župnija se raztega na območje vse Slovenije in je najmočnejša v naši državi.

Finančni efekt redukcije draginjskih doklad.

Finančni efekt nove uredbe o štednji potom zmanjšanja draginjskih doklad poročenim državnim uradnicam bo znašal približno 150 milijonov Din. S tem prihrankom bo možno zaposliti okrog 500 učiteljskih abiturientov in večje število kvalificiranih intelektualcev.

1200 milijonov cenenih kreditov.

Privilegirana agrarna banka je dala lani za 1200 milijonov dinarjev cenenih kreditov raznim kmetovalcem. Banka je dobila tudi svojo palačo, ki je bila pred kratkim izgotovljena in je stala nad 16 milijonov dinarjev.

Mali oglasi

Zima
Afrik
Vata
Posteljno perje
Gradl za madrace
WEKA • Maribor

Razno

BRANJARJA S TRAFIKO se takoj odda. Vprašati dopoldne Maribor. Jože Vošnjakova ulica 21/II. 1548

SVETLI PREMOG DIN 37.— suhi kolobarji Din 4.—, prevozi tovorov po znižani ceni. Tičar, Magdalenski park, Telefon 2715. 1428

Prodaj

OTROŠKI VOZIČEK na prodaj. Vilharjeva ul. 2/II. 1561

ŽENSKO KOLO prodam. Razvanje št. 38 1554

Oglašujte!

TRGOVSKI SAMOPOMOČI v Mariboru

se tem potom iskreno zahvaljujem za izplačano mi vsoto ob priliki smrti mojega brata in priporočam to kulantno in humano institucijo vsakomur.

Hermaň Höfer.

V nalem

ODDAM moderno enodružinsko hišo z vrtom Din 1.100. Rapid, Gosposka ul. 28. 1560

POLJE dam v najem. Vprašati pri Grebencu, Danjkova ul. 8. 1452

Stanovanje

STANOVANJE, dve sobi in kuhinjo, oddam. Vicoel. 1159

DIN 200.— PLAČAM in opravljam še hišna opravila onemu, ki nudi železarki družini stanovanje v Mariboru ali okolici. Ponudbe nasloviti na Drstvenšek, puškar, ključavničar 45. peš. polk. 1555

Sobo odda

DVA BOLJŠA DELAVCA sprejemem na stanovanje in vso oskrbo. Frankopanova ulica 15, dvorišče levo. 1558

SOBO oddam dvema gospodoma s 1. majem. Naslov v upravi »Večernika«. 1556